

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 366/2014-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. júla 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ivetty Macejkovej a sudcu Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť D. B., zastúpenej advokátkou JUDr. Tatianou Vorobelovou, Advokátska kancelária, Bajzova 2, Košice, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 10 Listiny základných práv a slobôd postupom a uznesením Okresného súdu Košice-okolie č. k. 5 Er 314/2008-14 z 20. augusta 2012 a uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6 CoE 90/2013 z 29. novembra 2013, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. marca 2014 doručená sťažnosť D. B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 10 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom a uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 CoE 90/2013 z 29. novembra 2013 a konaním, ktoré mu predchádzalo na Okresnom súde Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 5 Er 314/2008.

Sťažovateľka v podstatnej časti sťažnosti uviedla, že v exekučnej veci vedenej na okresnom súde pod č. k. 5 Er 314/2008-14, v ktorej vystupuje ako povinná, podala 13. júna 2012 návrh na zastavenie exekúcie. Súdny exekútor proti nej vedie exekúciu podľa upovedomenia o začatí exekúcie z 29. apríla 2008 na vymoženie istiny 745,60 € (22 462 Sk) s príslušenstvom, trovy súdneho konania, trovy právneho zastúpenia, poplatku za vydanie poverenia, ako aj na vymoženie odmeny súdneho exekútora.

Pohľadávka oprávnenej proti nej vznikla z jej podnikateľskej činnosti v roku 1996. Podnikanie ukončila pre platobnú neschopnosť. Po ukončení podnikateľskej činnosti má príjem len zo starobného dôchodku, ktorý po odčítaní zrážok v rámci exekúcií, jej Sociálna poisťovňa vypláca dôchodok vo výške 223,40 €.

Sťažovateľka v ďalšom uviedla:

„Zo sumy, ktorá je proti mne súdnym exekútorom vymáhaná podľa upovedomenia o začatí exekúcie je zrejmé, že ja vo veku 61 rokov pri poberaní minimálneho starobného dôchodku už nie som schopná splatiť vymáhanú pohľadávku, ktorá úrokmi z omeškania, ako aj neustálych výdavkov súdneho exekútora, neúmerne narastá. Nadobudnúť majetok dedením neprichádza v úvahu, pretože práve poľnohospodárska pôda bola predmetom dedičstva po mojich rodičoch.

Okresný súd Košice - okolie uznesením z 20. 8. 2012 č. k. 6Er/311/2008-15 zamietol môj návrh na zastavenie exekúcie z dôvodu, že Exekučný poriadok v § 70 ods. 1 mi garantuje právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti tým, že stanovuje nepostihnuteľnú časť, ktorá nepodlieha zrážkam z príjmu, ide o sumu určenú na úhradu najnevyhnutnejších potrieb povinného. Súd poukázal na to, že som zodpovedná za vznik dlhov, tieto neboli včas splatené a oprávnená má právo vlastníť majetok...

V zákonom stanovenej lehote som podala proti uzneseniu odvolanie s tým, že súdny exekútor vedie exekúcie len na môj starobný dôchodok, poľnohospodársku pôdu nepredal, podľa situácie na trhu s nehnuteľnosťami sú spoluvlastnícke podiely nepredajné. Auto je vedené v Centrálnom registri záložných práv v prospech iného veriteľa. V odvolaní som uviedla, že starobný dôchodok vyplácaný v sume mi nepostačuje na jedlo, oblečenie, kultúru, nepostačuje mi na lieky, platenie médií a musím si požičiavať od príbuzných. Zotrvala som na zastavení exekúcie s poukazom na sociálnu situáciu a výšku vymáhanej pohľadávky, na majetok, ktorý by nepostačoval ani na odmenu exekútora.

Krajský súd v Košiciach... uznesením č. k. 6CoE/90/2013-24 z 29. 4. 2013 odmietol odvolanie, ktoré som podala proti uznesenie OS Košice - okolie č. k. 5Er/314/2008-14 z dôvodu, že z ust. § 58 ods. 5 Exekučného poriadku vyplýva, že odvolanie je prípustné iba proti rozhodnutiu o zastavení exekúcie z dôvodov uvedených v § 57 ods. 1 písm. a), b), f) až h) a k). Odvolanie proti iným rozhodnutiam nie je prípustné.

Nesúhlasím s postupom porušovateľa, že je prípustné odvolanie len proti rozhodnutiam, ktorým sa exekúcia zastavuje, pretože z toho vyplýva, že odvolanie môže podať len oprávnený, keďže povinný odvolanie nepodá proti uzneseniu, ktorým sa návrhu na zastavenie exekúcie vyhovuje, naproti tomu proti uzneseniu, ktorým sa návrhu na zastavenie exekúcie nevyhovuje, povinný už odvolanie nemôže podať, čím je podľa môjho názoru porušená zásada rovnosti účastníkov konania vyjadrená v základných ustanoveniach § 1, 2, 3 Občianskeho súdneho poriadku ako aj moje právo na spravodlivý proces zakotvené v čl. 6 Dohovoru. Odmietnutím odvolania porušovateľ mi odňal súdnu ochranu, ktorú mi zaručuje Ústava v čl. 46 ods. 1...

Výkonom exekúcie proti mne za situácie, kedy mi neostáva na živobytie, dochádza k porušovaniu môjho ústavného práva, a to práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti zakotvenej v čl. 19 ods. 1 Ústavy SR. Všeobecné súdy právny predpis nesprávne vykladali, čím postupovali v rozpore s právnymi predpismi.

Ústava SR mi poskytuje širšiu ochranu ako zákon a preto sa jej dovolávam. Takisto aj medzinárodný dokument, ktorý je Slovenská republika viazaná, a to Listina základných práv a slobôd (Zbierka zákonov, roč. 1991, čiastka 6) mi zaručuje v čl. 10 právo na zachovanie svojej ľudskej dôstojnosti.

Súd prvého stupňa v uznesení z 20. 8. 2012 č. k. 5Er/314/2008 vyslovil, že oprávnený má právo vlastníť majetok a realizácia môjho práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti musí na to reflektovať. Súd neporovnal tieto práva s tým, ktoré právo má prednosť. Každé právo jednej osoby je v svojej podstate konfliktné k právu inej osoby. Uplatnením práva jedného sa obmedzuje dostupnosť iného práva pre osobu, ktorej sa právo priznáva. Konflikt práv sa v právnom štáte rieši prostredníctvom požiadavky spravodlivej rovnováhy, ktorá sa na rozhraní protikladných práv má nastoliť tak, aby ani jedno z konfliktných práv nebolo nadmerne obmedzené kvôli inému právu. Požiadavky spravodlivej rovnováhy je súčasťou opatrení slúžiacich pri obmedzovaní práva na splnenie ústavnej podmienky dbať na podstatu a zmysel obmedzovaného práva.

Proti uzneseniu porušovateľa, ktoré som prevzala dňa 16. 1. 2014, podávam ústavnú sťažnosť, pretože mimoriadny opravný prostriedok, dovolanie, nie je prípustný.

Porušovateľ mi odoprel súdnu ochranu a jeho postup nie je namieste, ak ide o rozhodnutia a postupy, ktoré sa týkajú základných práv a slobôd. Odmietnuť prístup k súdu v súvislosti s požadovanou ochranou ústavne zaručených práv a slobôd znamená odmietnuť spravodlivosť ako takú...

Ako sťažovateľka namietam porušenie základného práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru. Namietam, že boli porušené moje základné ústavné práva zakotvené v čl. 19 ods. 1 Ústavy SR, čl. 10 Listiny základných práv a slobôd.“

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Krajský súd v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 6CoE/90/2013 uznesením z 29. 11. 2013 č. k. 6CoE/90/2013-24, ktorým odmietol odvolanie proti uzneseniu Okresného súdu Košice - okolie 20. 8. 2012 č. k. 5Er/314/2008-14 porušil právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, čl. 19 ods. 1 Ústavy SR, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 10 Listiny základných práv a slobôd

2. Uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 6CoE/90/2013-24 a uznesenie Okresného súdu Košice - okolie č. k. 5Er/314/2008-14 z 20. 8. 2012 sa v plnom rozsahu zrušujú a vec sa vracia na nové konanie a rozhodnutie.

3. *Sťažovateľke sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia.*“

II.

Podľa čl. 19 ods. 1 ústavy každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 10 listiny každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

V odôvodnení namietaného uznesenia krajský súd uviedol:

„Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd prejednal odvolanie povinnej proti výroku o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods.2 O. s. p. v rozsahu danom ustanovením § 212 ods. 1, 3 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie povinnej je podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

Podľa ustanovenia § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné.

Podľa ustanovenia § 202 ods. 2 O. s. p. odvolanie nie je prípustné ani proti uzneseniu v exekučnom konaní podľa osobitného zákona, ak tento osobitný zákon neustanovuje inak, a ani proti uzneseniu v konaní o vymáhanie súdnych pohľadávok podľa osobitného zákona.

Z citovaného zákonného ustanovenia (§ 202 ods. 2 O. s. p.) vyplýva zásada, v zmysle ktorej proti uzneseniam vydaným v exekučnom konaní podľa Exekučného poriadku odvolanie nie je prípustné, pokiaľ nie je výslovne ustanovené v tomto predpise, že odvolanie je prípustné.

V danom prípade exekučný súd zamietol návrh povinnej na zastavenie exekúcie.

Možnosť podania odvolania proti rozhodnutiam o zastavení exekúcie je upravená v ustanovení § 58 ods. 5 Exekučného poriadku tak, že proti rozhodnutiam podľa § 57 ods. 1 písm. a), b), f) až h) a k) je prípustné odvolanie.

Podľa ustanovenia § 57 ods. 1 Exekučného poriadku, exekúciu súd zastaví, ak

- a) sa začala a rozhodnutie sa dosiaľ nestalo vykonateľným.*
- b) rozhodnutie, ktoré je podkladom na vykonanie exekúcie, bolo po začatí exekúcie zrušené alebo sa stalo neúčinným,*
- f) po vydaní rozhodnutia zaniklo právo ním priznané,*
- g) exekúciu súd vyhlásil za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať,*
- h) majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie,*
- k) rozhodol, že majetok štátu podľa § 61c ods. 2 je nevyhnutne potrebný na plnenie úloh štátu alebo na plnenie verejnoprospešného účelu.*

Z vyššie citovaného ustanovenia § 58 ods. 5 Exekučného poriadku je zrejmé, že odvolanie je prípustné iba proti rozhodnutiu o zastavení exekúcie z dôvodov uvedených v § 57 ods. 1 písm. a), b), f) až h) a k) Exekučného poriadku, avšak nie je prípustné proti iným rozhodnutiam, týkajúcim sa zastavenia exekúcie.

Odvolanie nie je prípustné ani proti rozhodnutiu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie. Vzhľadom na znenie ustanovenia § 202 ods. 2 O. s. p. nie je možné rozširovať prípady prípustnosti podania odvolania aj na iné rozhodnutia, než sú výslovne uvedené v Exekučnom poriadku. Exekučný poriadok taxatívne vypočítava prípady, kedy je možné proti uzneseniu o zastavení exekúcie podať odvolanie.

Keďže v danom prípade bolo podané odvolanie proti rozhodnutiu o zamietnutí návrhu zastavenie exekúcie, ide o odvolanie podané proti rozhodnutiu, proti ktorému Exekučný poriadok odvolanie nepripúšťa, a z tohto dôvodu odvolaciemu súdu neostala iná možnosť len odvolanie odmietnuť podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p...“

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Vo vzťahu k okresnému súdu ústavný súd konštatuje, že uznesenie okresného súdu sp. zn. 5 Er 314/2008 z 20. augusta 2012 nadobudlo právoplatnosť ešte 7. septembra 2012, pričom proti tomuto uzneseniu odvolanie nebolo prípustné.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde jednou z podmienok prijatia sťažnosti fyzickej osoby na konanie pred ústavným súdom je podanie sťažnosti v lehote

dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť (pozri napr. I. ÚS 120/02, I. ÚS 124/04). Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03).

Ústavný súd konštatuje, že sťažnosť je voči okresnému súdu podaná oneskorene, pretože sťažovateľka ňou napáda konanie, ktoré právoplatne skončilo 7. septembra 2012.

Z toho dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako oneskorene podanú.

2. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu treba sťažnosť považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Sťažovateľka v sťažnosti namietala, že krajský súd tým, že nepripustil odvolanie s odôvodnením, že „z ust. § 58 ods. 5 Exekučného poriadku vyplýva, že odvolanie je prípustné iba proti rozhodnutiu o zastavení exekúcie z dôvodov uvedených v § 57 ods. 1 písm. a), b), f) až h) a k). Odvolanie proti iným rozhodnutiam nie je prípustné“, porušil jej základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd konštatuje, že rozhodnutie krajského súdu v namietanom konaní nemôže byť predmetom kritiky ústavného súdu, pretože krajský súd pri rozhodovaní o odvolaní sťažovateľky správne aplikoval príslušné ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, keď s poukazom na ustanovenie § 202 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní podľa Exekučného poriadku odvolanie nie je prípustné, pokiaľ nie je výslovne ustanovené v tomto predpise rozhodol, že odvolanie je prípustné.

Závery, ktorými sa krajský súd vo svojom rozhodovaní riadil, nie sú zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Podľa názoru ústavného súdu treba argumentáciu krajského súdu v napadnutom uznesení považovať za dostatočnú a presvedčivú, preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

3. Sťažovateľka napokon namietala aj porušenie svojho základného práva na ochranu cti a ľudskej dôstojnosti podľa čl. 19 ústavy a čl. 10 listiny napadnutým uznesením krajského súdu.

Ústavný súd konštatuje, že zo skutočností, ktoré sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla, nevyplýva žiadna možnosť porušenia uvedených práv, realnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a sťažovateľka neuviedla žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by odôvodňovali záver o porušení jej označených práv, preto bolo potrebné sťažnosť aj v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júla 2014